

בהעלותך (68)

ומטעם זה המנהג להתענות ביום שמת בו אביו או אמו, מפני שהנשמה מתעלה בכל שנה ושנה מעולם לעולם, ועל כל עלייה ימצא עליו דין ודקדוקי המצוות, ועל יד התפילות והתענית מעלין הנשמה.

להתענות באהבתך בשם "ההפלאה"

משה לא התפלל על צערו הפרטי!

וַיִּצְעַק הָעָם אֶל מֹשֶׁה וַיִּתְפַּלֵּל מֹשֶׁה אֶל ה' וַתִּשְׁקַע הָאֵשׁ
(יא, ב)

אמר רבי אלעזר: משה הטיח דברים כלפי מעלה, שמאמר: **"וַיִּתְפַּלֵּל מֹשֶׁה אֶל ה' "**, אל תקרי **"אל ה' "** אלא **"על ה' "** (ברכות לב.). לפי פשוטו מתבקשת כאן קושיא גדולה: מי זו הכריח את חז"ל לדרוש הפסוק באופן של **"אל תיקרי"**, ולומר שמשה רבינו הטיח דברים כלפי מעלה, שהוא לכאורה גנותו של משה? בהכרח שאין כאן גנותו של משה. משה רבינו התפלל **"על ה' "**, דהיינו: על צער השכינה, ולא על צערו שלו. גם הוא עצמו הצטער וסבל מכך שהעם צעק אליו כאשר בערה אש ה' ואכלה בקצה המחנה, אבל את משה הטריד רק הצער של מעלה ולא צערו הפרטי! כאשר אדם שיש לו צער כלשהוא, מכון בתפילתו רק על הצער של מעלה המשתתף עימו בצערו, והוא שב ומתחרט באמת על עוונותיו שגרים על ידו את הצער של מעלה, אז היסורים מסתלקים מעליו, ולא עוד אלא שמודדין לו כמידתו ו"כופלין" לו פרנסתו, כנגד, שני מיני הצער שגרים למעלה, כי עתה כאשר הוא מתחרט על שניהם, זדונות מתהפכין לו כזכויות!

נפש החיים שער ב', פרק יב

טעמו של המן

טַעְמוֹ קָטַעַם לְשֹׁד הַשָּׁמָן (יא, ח)

בגמרא (יומא עה.) מובא מחלוקת בפירוש **"לְשֹׁד הַשָּׁמָן"**: רבי אבהו אמר אל תקרי **לְשֹׁד** אלא **שָׂד**, מה שָׂד מתהפך לכמה גוונים, אף המן מתהפך לכמה טעמים. **י"א שָׂד** ממש, מה שָׂד ממש, כל זמן שהתינוק ממשמש בו וטועם בו כמה טעמים, אף המן כל זמן שישראל אוכלים אותו מוצאין בו כמה טעמים. צריך להבין כיון ששניהם מגיעים לאותה מסקנה, שהמן היה משתנה לכמה טעמים, מדוע **י"א שָׂד** ו**י"א שָׂד**? יש לומר: דהנה יש לשאול האם יכלו בני ישראל לטעום במן כמה טעמים מעורבים יחד, או שמא לא היה באפשרותם לטעום רק טעם אחד בלבד. בזה נחלקו שתי השיטות, השיטה האומרת שָׂד ממש סוברת שיכולו לטעום במן כמה

מה השבח בכך שאהרן לא שינה מצויו הקב"ה

וַיַּעַשׂ כִּן אֶהְרֹן (ח, ג)

ופירש רש"י: להגיד שבחו של אהרן שלא שינה ע"כ. וקשה, וכי בכל פעם בתורה שאדם לא שינה את צויו של המקום הוזכר לשבח? וכי מצינו שנאמר: ויעש כן משה? וא"כ מה נשתנה אהרן? והנה בפסוק הקודם: **"אֶל מֹול פְּנֵי הַמִּנְוָה יֵאִירוּ שְׂכַעַת הַנְּרוֹת"** פירש רש"י: שבעה קנים היו, שלשה מכאן ושלשה מכאן ואחד באמצע ומאירים אל מול האמצעי, כדי שלא יאמרו לאורה הוא צריך. ובמסכת שבת (כב:) פירש רש"י ש"לאורה הוא צריך" אין הכוונה שיאמרו שהקב"ה צריך לאור המנורה, אלא על הכהנים שלא יאמרו שהכהנים צריכים לאור המנורה, לפי שעמוד הענן היה מאיר להם ולא היו צריכים לאור המנורה, ולכן ששת הקנים האירו אל מול הנר האמצעי. אולם לגבי אהרן לא שייך שיאמרו **"לאורה הוא צריך"** שהרי עמוד הענן היה בזכותו של אהרן, כידוע, וא"כ ודאי שהוא מאיר לאהרן. ולפי זה יכול היה אהרן לשנות את המנורה, מאחר ואין חשש שיאמרו **"לאורה הוא צריך"**. ולכן דווקא כאן במעשה המנורה, הודגש שבחו של אהרן, כיון שעשה כדברי הקב"ה בלא לשנות מאומה, אע"פ שיכול היה לשנות.

מדרש יהונתן

קח אֶת הַלֵּוִיִּם מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְטַהַרְתָּ אֹתָם (ח, ו)

מדוע היו הלוויים זקוקים לטהרה וכפרה יותר משאר העם? יש לומר: על הפסוק **"וסביביו נשערה מאד"** (תהלים נ, ג), אמרו חז"ל (יבמות קכא:), כי הקב"ה מדקדק עם הצדיקים כחוט השערה. ועוד אמרו (ברכות סד.), כי הצדיקים אין להם מנוחה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, שנאמר: **"יילכו מחיל אל חיל יראה אל אלוקים בציון"**. הנה כאשר הצדיק מתעלה ומתרומם מדרגה לדרגה ומעולם לעולם, הרי יימצאו דקדוקים קטנים שביחס למדרגתו הקודמת לא נחשבו לפגם, אבל ביחס למצבו הנוכחי, המרומם יותר, אזי עתה אותם דקדוקים קטנים נחשבים לפגם, והוא נידון עליהם. דבר זה נרמז בפסוק: **"יילכו מחיל אל חיל"**, כאשר הצדיקים מתעלים אזי **"יראה אל אלוקים"**, שרמז למידת הדין. כן גם שבט לוי, כאשר אמר השי"ת אל משה לקחתם בתוך בני ישראל, ולהעלותם ממדרגתם הקודמת, אזי שוב היו צריכים כפרה וטהרה חדשה, אף על אותם דברים שבמדרגתם הקודמת לא היו נתבעים.

באדמה זמן ניכר, ורק בהגיע העת המתאימה הריהו מתחיל לנבוט ולצמוח, עד שהוא מוציא אילן גדול נושא פרי, משיח ישנו ונמצא, והתגלה בעת שיעלה רצון מלפני השם יתברך.

מעניה של תורה

הלכה: שאלה: אדם שיש לו בכיס ספר קודש והוא מתיישב על הספסל ואז הספר נמצא על הספסל. האם מותר לו בכה"ג לשבת על הספסל שהרי נמצא שיושב על הספסל כשהספר מונח עליו ואסור. **תשובה:** נראה דמותר כי לא הספסל מחזיק את הספר, כי אם האדם בכיסו ואפילו אם לא יהיה שם ספסל הספר יהיה תלוי בכיסו על ידי החזקת האדם ולכן אין זה נחשב כיושב על הספסל שמחזיק ספר. ואפשר גם לצרף את שיטת רש"י הסובר שאם הספר נמצא בכלי המיוחד לו אפי' כשאין בכלי טפח, מותר לישב על הספסל נמצא דהכיס מבדיל ומותר לישב על הספסל.

עלינו לשבת כמדבר שאלה קב'

פתגם: אם לא רוצים לראות, לא יועילו שום נרות

ספר "שמחלה"

חקירה: מחובר לקרקע

אינו מקבל טומאה מפני שאינו כלי, או שהחיבור מפקיע ממנו את הטומאה. (קובץ שמועות חולין לב: הפקעה) **ספר "קובץ יסודות וחקירות"**

סיפור: רב בדורו

שאלו לרב מאיר שפירא, בעת תחיית המתים, הרי יקומו בתחיית המתים כל הרבנים שכיחנו בעבר בפייטרקוב, וכיצד יוכלו לכהן ברבנות בכפיפה אחת? השיב רב מאיר: מה שאלה יש כאן: הרי יחד עם הרבנים יקומו גם דורותיהם בתחיית המתים, וכל רב ישמש לדורו. הוסיפו השואלים והקשו: ואם יקומו הרבנים בלבד, בלי הדורות? פסק רבי מאיר ואמר: כל רב שאינו מקים את דורו עמו, אף הוא עצמו אינו כדאי שיקום.

ספר "חד וחלק" חלק ד'

שבת שלום!

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, גולברט יפה בת מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה מטילדה, דניאל בן רחל. לזיווג טוב לשלמה בן אסתר. לעילוי נשמת של ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל.

טעמים בבת אחת, כעין החלב שהתינוק יונק מאימו, שאם האם אכלה תבשיל שיש בו כמה טעמים כגון בשר אורז ויקות ויין מעורבין יחד, וזה התבשיל נעשה חלב בדדיה, התנוק יונק מכל התערובת ביחד, וכן כ"ג היה במן היו יכולים לטעום מכל התערובת יחד. אולם השיטה האומרת שד, סוברת שלא יכלו לטעום רק טעם אחד בלבד, בדומה לשד שאין יכול להתהפך רק לצורה אחת או לאיש או לאשה, ואם נתאוו לתבשיל שיש בו תערובת מתהפך לעיקר שבהם.

אוצרות התורה בשם "בניהו" (בעל הבן איש חי)

וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנִיו מְאֹד מִפְּלִ הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה
(יב, ג)

מהי ההדגשת הכתוב "מִפְּלִ הָאָדָם"? אמרו חז"ל: אמר להם הקב"ה לישראל, חושקני בכס, שאפילו בשעה שאני משפיע לכם גדולה, אתם ממעטים עצמכם לפני. נתתי גדולה לאברהם אמר לפני "ואנכי עפר ואפר". נתתי גדולה למשה אמר "ונחננו מה". נתתי גדולה לדוד אמר "ואנכי תולעת ולא איש" (חולין פט.). נמצא כי חז"ל מנו שלשה מגדולי הדורות, כסמל למידת הענווה: אברהם, משה ודוד. ומשה רבינו עלה על כולם במעלה זו, כמו שאמרו חז"ל שם: גדול הנאמר במשה, יותר מהנאמר באברהם. דבר זה מרומזו במקרא: "וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנִיו מְאֹד מִפְּלִ הָאָדָם" "אָדָם" ראשי תיבות אברהם, דוד, משה, שדרגת משה ענוותנותו של משה עלתה על של אברהם ודוד.

רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות" בשם השל"ה הקדוש

ויצַעַק מֹשֶׁה אֶל ה' לֵאמֹר אֶל-נָא רָפָא נָא לָהּ (יב, יג)

על תפילתו המיוחדת של משה רבינו אנו למדים מדברי חז"ל (אבות דרבי נתן פ"ט): באותה שעה עג משה עוגה קטנה ועמד בתוכה ובקש רחמים עליה ואמר: איני זו מכאן עד שתתרא מרים אחותי, שנאמר "אֶל-נָא רָפָא נָא לָהּ". כיצד לומדים זאת מפסוק זה? פירוש המילה "נָא" הוא עכשיו, ואם כן בתפילה זו בקש מהקב"ה שיענה לו מיד, ולשם כך עג עוגה ואמר: איני זו מכאן עד שתתרא עכשיו. על דרך הרמז מבאר ה"תוספת אור" בשם "אבות הראש" שהתבות "אֶל-נָא רָפָא נָא לָהּ", שוות בגימטריא ארבע מאות ארבעים ותשע (449), בדיוק כמו "עג עוגה קטנה ועמד בו".

ומתוך האור

הפטרה: כי הנני מביא את עבדי צמח

מה טעם נקרא משיח בשם "צמח"? כי אף על פי שכעת דומה עלינו כאילו כבר נכרת כל נצר ממלכות בית דוד, בכל זאת יש לדעת כי השורש עודנו חי וקיים ורק נסתר הוא מעינינו, ובבוא העת הנכונה יצמח מאליו ויתגלה לעיני הכל, בדומה לשורש של הצמח הטמון עמוק

